

החברותא

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 444

בס"ד ערש"ק פר' ויצא ח' כסלו תשע"ג

פנינים יקרים

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה וגו' (כ"ה, י) רצה לומר שיצא מאותו הסתכלות של יחוד עליון השופע על שבע מדות וילך חרנה צער גודל הצרות, ויפגע במקום בצערו של מקום כביכול מקומו של עולם כמ"ש בכל צרתם לו צר וחשש יעקב על צער שכינה כביכול וכו'. והנה ה' נצב עליו שכיון שגלו ישראל השכינה כביכול עמהם ע"ד עמו אנכי בצרה וכיון שהשי"ת עמנו מעתה אין לנו אלא צער של מקום. והנה השי"ת כשראה שהניח יעקב מחשבתו על צער השכינה אז הבטיח לו השם אני ה' וכו' כלומר אף בגלות אנכי אהיה עמהם ואשמור אתכם והשיבותיך אל האדמה וכו'...

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה וגו' ויחלם והנה סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה (כ"ה, י) ויצא יעקב ממקור הקדושה וילך חרנה למקור הטומאה והרמאות מאיגרא רמה לכירא עמיקתא. והיה יעקב בצער בהעלותו על מחשבתו מהיכן יצא ולאן הוא הולך. ולכן חלם זה החלום. והנה סלם מוצב ארצה וכו' כלומר שאין תכליתו להיות פרוש מן העולם ולהיות כמלאך בבאר שבע. אלא אדרבה לך לחרון ושם עבוד את ה'. ממקום הארציות ראשו מגיע השמימה, כי למה כלל ירדה נשמה למטה? אלא כי האי ירדה לצורך עליה וכו'. (בן אברהם להר"א מיוזליש)

ויפגע במקום (כ"ה, י"א) יעקב אבינו תיקן תפילת ערבית להיות נעזר מתוך החושך. ודבר זה פעל יעקב אבינו לכל הדורות. הרי שהאבות הקדושים כבשו הדרך לפנינו.

והיה זרעך כעפר הארץ וגו' (כ"ה, י"ד) כמ"ש ונפשי כעפר לכל תהיה. הצדיקים כשבא להם איזה מחשבה מיד מבחינים איזה שייכות יש למחשבה הזאת ועל זה באה התשובה לית אנא מוכיר אלא עזר מעם ה' אצלו ההכרה על האמונה ויתרון האור מן החשך.

כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך (כ"ה, ט"ז) ותמוה מאי עד אשר אם עשיתי, וכי אחרי שיקיים הבטחתו יעזוב אותך? הלא א"א להתקיים אפילו רגע אחד בלי השגחתו יתברך? אלא הפירוש הוא שאפילו בזמן שהישועה הגדולה טרם נתקיימה מ"מ לא אעזבך ותהיה לך בינתים ישועה קטנה וזהו כי לא אעזבך להיות לעזרתך בישועה קטנה עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך לישועה הגדולה.

(אדמו"ר רמ"מ מוויזניץ)

והנה באר בשדה וגו' ויגל את האבן (כ"ה, כ) באר זו תורה ואבן גדולה זה היצוה"ד ומי שיש בו מדת יעקב מדת האמת תתן אמת ליעקב יכול לגולל זה האבן, וכן שבת שהוא המצוה שעושין כל ישראל ביחד יכולין לגלול כמ"ש והאכלתיך נחלת יעקב אביך.

ותאמר רחל דנני אלקים וגם שמע בקולי וגו' (כ"ה, ו) פרש"י דנני וחייבני וזכני. הרא"ם כתב דלשון המדרש משמע דשני ענינים הם דין לחדוד וזכות לחדוד, אבל מלשון רש"י משמע דכולהו חד ענינא. ואפשר דהכוונה חייבני היינו כמה שאני לא ילדתי וזכני היינו כמה שנתן לשפחתי בן וממילא הוה כדבור אחד דהרי בזכות גופא הוי חובה שלא זכיתי בעצמי להבנות. ונקרא 'דן' דצדקה בזה את הדין על שלא זכתה עדיין לילד בעצמה.

ויחר אף יעקב ברחל וגו' (ל', ב) לא מצינו בתורה שאברהם או יצחק יהיו בהקפדה רק אצל יעקב נאמר ויחר אף יעקב כו'. רק יחידים יודעים הסגולה מתי מותר להקפיד ולאחרים אסור להקפיד. (מכתבי החסידים)

וישמע אלקים אל לאה וגו' (ט"ז, ו) פרש"י שמע שהיתה מתאוה ומחזרת להרבות שבטים. הדיוק בזה וישמע אלקים אל לאה שכל רצונה היה להרבות שבטים ולא לעצמה ולכך נתן ה' לה שכרה וגולד יששכר שכולו קודש.

(אור החמה להגרו"ק)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

שיחת הרא"ש זיע"א אורחא שמיחית תורה תפליה הובא לזכרון ע"י א.א.

- א -

444
ב

עסוקות או בעולם שלו עצמו, איך לחיות מתוך הרחבה ואיך להרויח יותר כסף, או שחושב איך לנקום בשני. רק רגע אחד היה לו הרחבת הדעת ובמה הוא עסוק. אם לא היו לאדם יסורים העולם כבר מזמן לא היה קיים, כי כל אחד היה בולע את השני - איש את רעהו חיים בלעו. הזמן היה מאפשר לו. אין לו מה לעשות, ומה עושים? יש ללכת ולהרוג את החבר, ולדבר לשון הרע אחד על השני, להכניס קנאה ושנאת חנם וכיוצא באלו. לכן הקב"ה בורא העולם ברא כל דבר עם חשבון, בכל דבר יש את החשבון שלו ואת התכלית שלו שלשמה הוא נברא. את כל הבריאה הוא ברא לכבודו, והוא רוצה ממנה תכלית בשבילו.

ואם כי מה אנו שהרבש"ע רוצה שאנו נדע שהוא קיים, ואם נדע שהוא קיים מה זה יתן לו. רק כמו שהרבש"ע הוא לא מציאות כך הוא ברא את האדם שהוא כלום. ובשביל זה הוא ברא את האדם בכזה יסוד של אין, כדי שכל אחד יגיע עד השורש של היסוד שלו, ומהמציאות שלו לא ישאר כלום. וכשאדם מגיע לסוף דעתו, ומהמציאות שלו לא נשאר כלום, הוא מתחיל להתבונן "מהיכן ירק זה חי?". הרי יש לו חכמה ודעת, ויש לו ידיעות, ופקחות, וכשהוא מגיע לסוף דעתו ומהמציאות שלו לא נשאר מאום, הוא שואל את עצמו: גועלד, אם המציאות שלי היא לא מציאות מהיכן אני חי? עי"ז הוא מוצא את הבורא.

זהו התכלית של האדם, שיכיר את עצמו, וכאשר הוא מגיע להכרה הזו שלא ישבר מזה שהוא נשאר בכלום, רק שמזה יגיע להכרה

הרבש"ע ברא אותנו לשם מטרה ותכלית, אך מה ניתן כבר לצפות מיצורי אנוש? מה אנו בכלל שאפשר לתבוע מאתנו? אולם, לאמיתו של דבר, כאשר האדם רוצה להתבונן, והוא רוצה להבחין מה איתו, הוא מוכרח להכיר שיש מציאות שמקיימת אותו, וממנה הוא חי. אי אפשר לראות אותו ולא להכיר אותו, רק להיווכח שהוא מנהיג ומנהל אותנו. ותפקיד האדם הוא, שבכל פעולה שהוא עושה, ובכל מחשבה שהוא חושב, יכיר את עצמו. מה הוא, מהיכן הוא מגיע, ולכן הוא הולך. אולם מכיון שחיי האדם מאד מרים, כל הזמן הוא מסתובב עם מכאובים ועגמת נפש, עם קנאה ושנאה, הוא לא רוצה להכיר - בין אם אינו רוצה או שאינו יכול - לשם מה הוא נברא, ומהי תכלית בריאתו.

האדם חושב שהיסורים שהוא עובר בעולם הזה הם לרעתו. מר לו מהם, והוא מאד כאוב ומיוסר ומלא רוגז, ורק מחפש לברוח מהם, מחמת שהוא חושב שהם לרעתו. אבל זה לא נכון. אדם מוכרח לסבול בעולם הזה. היסורים הללו באמת מרים מאד, אבל הם לטובתו. הכאבים שיש לו הם לטובתו. לכאורה איזה טובה יש לו מזה שהוא סובל, הוא הרי יכל לחיות בשלום והרחבת הדעת, וממילא גם היה מסוגל יותר לעבוד את השם, ואם כן איזה דבר טוב צומח לו מהכאבים שלו? אולם כל אחד יכול להבחין בעצמו, שכאשר הרבש"ע מרחם עליו - כרחם אב על בנים - ונותן לו שחרור לרגע אחד (יותר מזה לא שייך), ומעניק לו מנוחה ורוגע, על מה הוא חושב באותו רגע. המחשבות שלו

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

444

שהחיות שלו היא מחי החיים שמחיה אותו. כאשר האדם מגיע לסוף דעתו ומכיר את המהות שלו הוא זוכה להכיר את מציאות הבורא, אך לא כל אדם זוכה להגיע לסוף דעתו ולהשאר שלם, כמו שאמר רשב"י "ראיתי בני עליה והם מועטין", אלו שמגיעים לסוף דעתם ונשארים במציאות של חי, מאד מעטים הם. אולם בלעדיהם לא היה קיום לעולם. כאשר אדם מגיע לסוף דעתו והוא קולט שאין הוא מציאות, הוא קיום העולם.

- ב -

להכרה הזו שאיני מציאות אי אפשר להגיע באמירה, רק בעבודה. אם אדם רוצה להגיע לאמת שלו הוא צריך לבקש שיגיע לתכלית של עבודה. כמו בעבודת השדה שהחרישה של הבהמה מביאה את הפירות, ואם הבהמה לא תעבוד בשדה לא יצמחו בו פירות ולא יהיה בו שום דבר, כך אם האדם לא יעבוד עם עצמו לא יגיע לכלום. והעבודה של האדם צריכה להיות כדוגמת החרישה של הבהמה, כשהבהמה חורשת היא הולכת במסלול שלה ולא נשברת משום נפילה, אחרי כל נפילה היא מיד קמה, מעצמה או עם מקל, והיא מתאמצת לקום מתוך פחד שלא תשאר לשכב. כך על האדם לעבוד את עבודתו עד שימצא את המציאות שלו, כדי שיהיה לו ממה להתקיים אחרי שיגיע לסוף ימיו, ולא יצטרך לבקש כעני בפתח עד שמישהו יתן לו קצת חיות בכדי שיוכל להתקיים ולחזור למקום ממנו נחצב. ווי לו לאדם שמגיע לשם בידים ריקות ומלא פגמים. והרי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. על כן יראה כל אחד לעבוד

ולחפש את הדרך עד שיגיע אל תכליתו. הדרך להגיע אל התכלית היא, שבזמן שהוא עובד ובזמן שהוא חורש יזכור שהעבודה הזו צריכה להביא אותו אל התכלית. והתכלית היא שימצא את עצמו בבחינת בהמה. דהיינו כי למרות שיש לו חכמה והשכל (היפך הבהמה), כאשר הוא חי עם עצמו הוא חי בסיבות, הוא מכיר שהוא מונהג ומופעל, ורואה שלא יתכן שהוא יחזיק מעמד מעצמו וימנע מעשות רע ללא סיבה המונעת אותו. וכשאדם מגיע לסוף דעתו ושומע את המציאות שלו, הוא נשאר עם כלום, אבל היכולים הזה לא שובר אותו, היכולים מלמד אותו שלא יתעייף.

כל אדם מסתובב שבור מהכאבים שלו ומהפגמים שלו, יש לו אי שביעות רצון מעצמו - מה עשיתי בעולם? הכאבים הללו מגיעים מהנפש שמציקה לו ותובעת את שלה. הנפש מבקשת שיהיה לה את מקום המנוחה שלה, ושהיא תגיע אל המנוחה ואל הנחלה במקום שהיא נחצבה ממנו, אבל היא מונחת בתוך גוף שלא מאפשר לה להגיע. ולמה שמו אותה בכזה מקום שמפריע לה, מכיון שהרבש"ע רוצה שהאדם יגיע לתכליתו ע"י בחירה, שיבחר לחיות במציאות שלו י'מאנו מה חיינו'. ומי שבחר במציאות הזו לא יתכן שלא יבחין שהוא לא חי מעצמו רק ממציאות שנותנת בו את החיים, ונותנת לו את כל מה שהוא אדם. ואם האדם זוכה והוא מתעקש, הוא עובר את כל היסורים - אותם הוא מוכרח לעבור כי בלעדיהם לא יגיע - וכך מגיע אל התכלית שלו.

המשך יבוא אי"ה

והיה העטופים ללבן והמקושרים ליעקב (ל' מ"ב) יש לך אדם אפילו הולך בדרך המלך לעשות מצות הבורא ולומד תורה ותפלה וכדומה, וכוונתו בהם להנאות עצמו שיגיע לו מזה התפארות לומר שהוא נאה דורש ונאה מקיים, כאשר עינינו רואות עתה בדור הזה רבים הם המתפרצים ומעטפים את עצמן במלית שאינה שלהם, כי אם תיכף כשרואה איזה הנהגה בצדיק ואיש משכיל, מתעטף גם כן את עצמו לעשות כמוהו והכסיל לא יבין את זאת. אלו אנשים שייכים עדיין ללבן. אבל הקשורים ליעקב כלומר אנשי אמת שכל עצמם עם פרמי עבודותיהם לעשות הכל בהתקשרות בורא לערך בחינת השגתם ברוממות אלקות, ואינם נהנים מאומה מן אחרים להתעטף במלית שאינה שלהם. אלו הם אנשים כשרים ונאמנה את כל רוחם ושייכים למדות יעקב אבינו שמדתו אמת. וזהו והקשורים ליעקב.

שוב אל ארץ אבותיך (ל"א ב') פרש"י ושם אהיה עמך אבל בעודך מחובר לממא א"א להשרות שכינתי עליך, לכאורה הרי הובטח יעקב בצאתו מארץ ישראל והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך הרי שגם בחרן שרתה שכינה עליו ואפשר דכל זמן שהיה בתפקיד לעבוד עבור נשיו וצאנו היה בגדר גר אבל אח"כ אם ישאר עוד ייחשב כקביעות והשראת השכינה צריך שתהא שם רק למטרת שמירה ולא על כעין קביעות.

ויען לבן ויאמר אל יעקב הבנות בנותי והבנים בני וגו' (ל"א מ"ג) נראה לרמזו לבן הוא יצר הרע של כל אחד מישראל, טוען עמו בהיות שאינו שלם במדותיו, ולא קישט עדיין מלא קומתו מפניות ורמאות וכד' וממדות מגונות, אזי יש לו ליצה"ר חלק בהם. וזהו הבנות בנותי והבנים בני לי הם שיש לי חלק בהם במעשיך ובמצוותיך המכונים בשם בנים, והשם ברחמי ורוב חסדיו יקיים לנו מקרא שכתוב לב טהור ברא לי אלקים לעבדו בלב תמים ואמת מדותיו של יעקב אמת אמן נצח סלה ועד.

(אור המאיר מהרה"ק מווסאמיר)

עשו אמר יש לי כל (ל"ג י"א) יעקב אמר יש לי רב (ל"ג ט') כלל הדבר כך היא דרכה של תורה ואכלת ושבעת שהאכילה תהא לשם שביעה ולא לשם תאוה. לא אמר יעקב יש לי כל מפני שהיה לו כל, ולא אמר עשו יש לי רב מפני שלא היה לו הכל, אדרבה לעשו היה הרבה יותר מיעקב ובכל זאת אמר יעקב יש לי כל שאם הקב"ה שלו הרי הכל שלו וכמ"ש ואני קרבת אלקים לי טוב. אבל אצל עשו בזה שאמר יש לי רב אע"פ שהיה לו כל הוכיח שבאמת אפילו רב לא היה לו, ואף מה שאמר יש לי רב רק מחמת הגאווה אמרה כמו בבן בנו 'המן' שאמר (אסתר ה' ג') 'וכל זה איננו שוה לי'.

(מתוך בן אברהם להר"א מיזליש)

שהשמחה במעונם

הר"ר בנימין בץ ומשפ' להולדת הנכדה

הר"ר יוסף קירשנבויס ומשפ' להולדת הבת

משפ' קירשנבויס להולדת הנכד

הר"ר שמואל גרינבויס ומשפ' להולדת הנכד

הר"ר ישראל דוד דייטש ומשפ' לאירוס' הנכדה

הר"ר צבי דייטש ומשפ' לאירוס' הבת

הר"ר מנחם יוחנן טייטלבוים ומשפ' לאירוס' הבת

הר"ר צבי הולד ומשפ' לנישואי הנכדה

הר"ר אלכסנדר יקותיאל הולד ומשפ' לנישואי הבת

י"ל ע"י
מערכת החברותא
רה' ערני 3
02 - 5829688
02 - 5325477
ת.ד. 5080
ירושלים 91050

